

Sygn. akt III AUa 511/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek (spr.) SSO del. Ewa Michalska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2015 r. w Szczecinie

sprawy W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o waloryzację emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 kwietnia 2014 r. sygn. akt VI U 630/13

1. oddala apelację,

2. przyznaje radcy prawnemu M. O. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia złotych) powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSO del. Ewa Michalska

Sygn. akt III AUa 511/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., dokonał waloryzacji przysługującej W. B. emerytury, począwszy od dnia 1 marca 2013 r. Wysokość zwaloryzowanej emerytury ustalono przez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2013 r. tj. kwoty 1.254,10 zł przez wskaźnik waloryzacji 104,00%. Emerytura po waloryzacji od dnia 1 marca 2013r. wyniosła 1.304,26 zł. W punkcie IV decyzji

wskazano, że podstawa wymiaru emerytury po podwyższeniu wskaźnikiem waloryzacji 104,00% od 01 marca 2011 r. wyniosła 2.043,95 zł (1965,34 zł x 104,00%).

W odwołaniu od decyzji W. B. wskazał, że w wyliczeniu nie została uwzględniona choroba zawodowa (uszkodzenie słuchu z prawem do świadczeń pieniężnych).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jej oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji. Odnosząc się do zarzutu podniesionego w treści odwołania przez ubezpieczonego organ rentowy wskazał, że na dzień waloryzacji świadczeń od 1 marca 2013 r. ubezpieczonemu przysługiwało jedynie prawo do emerytury.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 25 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt VI U 630/13 oddalił odwołanie, zaś wniosek ubezpieczonego zawarty w odwołaniu z dnia 4 kwietnia 2013r. oraz w piśmie z dnia 29 października 2013 roku o przeliczenie świadczenia przekazał organowi rentowemu celem rozpoznania.

Sąd ten oparł swoje ustalenia na następującym stanie faktycznym.

W. B. urodził się (...) Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 czerwca 1999 r. nabył prawo do emerytury od 1 maja 1999 r. tj. od miesiąca złożeniu wniosku. Organ rentowy wielokrotnie dokonywał waloryzacji wypłacanego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego.

Decyzją z dnia 1 marca 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w S. dokonał waloryzacji przysługującej W. B. emerytury, począwszy od dnia 1 marca 2013 r. Wysokość zwaloryzowanej emerytury ustalono przez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2013 r. tj. kwoty 1.254,10 zł przez wskaźnik waloryzacji 104,00%. Emerytura po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. wyniosła 1.304,26 zł. W punkcie IV decyzji wskazano, że podstawa wymiaru emerytury po podwyższeniu wskaźnikiem waloryzacji 104,00% od 01 marca 2011 r. wyniosła 2.043,95 zł (1965,34 zł x 104,00%). W toku postępowania przed Sądem w piśmie procesowym z dnia 29 października 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o dokonanie waloryzacji po zmianie wyliczenia dokonanego przez (...) Dyрекcję Okręgową Kolei Państwowej w S. z dnia 10 stycznia 1983 r., z uwzględnieniem faktu zaliczenia ubezpieczonego do II grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia (zawodowego uszkodzenia słuchu wraz z prawem do świadczeń pieniężnych z dnia 10 maja 1972 r.) oraz z uwzględnieniem odprawy według układu zbiorowego (...) za 30 lat i 10 miesięcy, wypłaty odszkodowania za powstałą chorobę zawodową z odsetkami za 30 lat i 10 miesięcy, dokonanie przeliczenia bazy wyjściowej (powstałej z nowego wyliczenia) w postępie arytmetycznym za 30 lat i 10 miesięcy - 370 jednostek płatniczych, przywrócenie należnego zadośćuczynienia za utratę zdrowia w (...) uznanie schorzeń za chorobę zawodową.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za nieuzasadnione. Zgodnie z treścią art. 88 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. Waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację, obejmuje ona emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji.

Zgodnie z treścią art. 89 ust 1 cytowanej ustawy, wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych, o którym mowa w ust. 1, jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów (art. 89 ust. 2).

Zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1. jest przedmiotem corocznych negocjacji, w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno - (...), przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację (art. 89 ust. 3).

Jeżeli Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno - (...) w terminie 14 dni od dnia przedstawienia przez stronę rządową partnerom społecznym informacji o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym o wielkości wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny uzgodni, w drodze uchwały, wysokość zwiększenia, o którym mowa w ust. 3, wysokość tego zwiększenia podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w drodze komunikatu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (art. 89 ust. 4).

Jeżeli nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno - (...) w trybie określonym w ust. 3 i 4, Rada Ministrów określi w terminie 21 dni od dnia zakończenia negocjacji, w drodze rozporządzenia, wysokość zwiększenia, o którym mowa w ust. 3, biorąc pod uwagę informacje o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym wielkość wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny (art. 89 ust. 5).

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w drodze komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie 3 dni roboczych od dnia ogłoszenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego komunikatu, o którym mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 i 2, wskaźnik waloryzacji, biorąc pod uwagę wskaźniki, o których mowa w ust. 1 i 2, jak również wysokość zwiększenia, o którym mowa w ust. 3 (art. 89 ust. 6).

W myśl art. 94 ust. 1 Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”:

1) w terminie do końca stycznia:

- a) średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem,
- b) średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów - w poprzednim roku kalendarzowym;

2) w terminie do 7 roboczego dnia lutego realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Zgodnie z ust. 2 tego przepisu Prezes Zakładu ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji:

1) należne od terminu waloryzacji kwoty:

- a) najniższej emerytury i renty,
- b) dodatku pielęgnacyjnego i dodatku dla sierot zupełnych;

2) obowiązujące od terminu waloryzacji kwoty maksymalnych zmniejszeń, obliczonych zgodnie z art. 104 ust. 9.

Ustalony w komunikacie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2013 r. (M.P. 2012.78) wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2013 r. wynosił 104,00 %.

Sąd Okręgowy badał ocenę prawidłowości decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokonującej waloryzacji emerytury W. B.. Sąd ocenił, że analiza dokumentów zawartych w aktach rentowych ubezpieczonego pozwala na stwierdzenie, że organ rentowy w prawidłowy sposób ustalił wysokość zwaloryzowanej emerytury przez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2013 r. tj. 1.254,10 zł przez wskaźnik waloryzacji 104,00%. Wysokość

tak ustalonej emerytury po waloryzacji wyniosła od 1 marca 2013 r. 1.304,26 zł. Sąd I instancji podkreślił, że de facto ubezpieczony nie kwestionował sposobu waloryzacji dokonanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją z dnia 1 marca 2014 r. Za merytoryczne zarzuty odnośnie dokonanej waloryzacji nie mogą bowiem zostać podniesione przez ubezpieczonego twierdzenia, że w wyliczeniu nie została uwzględniona choroba zawodowa (uszkodzenie słuchu z prawem do świadczeń pieniężnych). W ocenie Sądu Okręgowego rzeczą Sądu było w istocie jedynie ustalenie prawidłowości decyzji ZUS w kwestii dokonanej waloryzacji świadczenia, bo taką właśnie decyzję - co należy podkreślić - wydaną z urzędu - zakwestionował w niniejszym postępowaniu ubezpieczony.

Mając na uwadze powyższe, nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania w przedmiocie waloryzacji świadczenia, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił je jako bezzasadne.

Odnosząc się do żądania ubezpieczonego o przeliczenie świadczenia sformułowanego w treści odwołania, jak również w piśmie procesowym z dnia 29 października 2013 r. Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Tylko w tym zakresie decyzja ta podlega kontroli sądu, zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Oznacza to, że sąd nie może rozstrzygać o innych żądaniach, aniżeli tych których dotyczy zaskarżona decyzja, w tym również o nowych żądaniach zgłoszonych już po wydaniu zaskarżonej decyzji. O żądaniu ubezpieczonego powinien w pierwszej kolejności rozstrzygać organ rentowy, również jeśli chodzi o żądanie zasądzenia odsetek od należnych, a niewypłaconych, zaległych świadczeń (por. np. wyrok SA w Lublinie z 22 maja 2013 r., III AUa 346/13, LEX nr 1315695; wyrok SA w Gdańsku z 5 lutego 2013 r., III AUa 1304/12, LEX nr 1286493; wyrok SA w Szczecinie z 22 stycznia 2013 r., III AUa 670/12, LEX nr 1286637).

W związku z powyższym, zważywszy na fakt, że żądania ubezpieczonego o przeliczenie świadczenia nie były przedmiotem rozpoznania organu rentowego, Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał je Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych celem rozpoznania.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją przez ubezpieczonego, który zarzucił mu naruszenie art. 88 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uznanie, że organ rentowy dokonał prawidłowo waloryzacji emerytury przysługującej ubezpieczonemu W. B., podczas gdy waloryzacja tej emerytury powinna być przeprowadzona w sposób wskazany w odwołaniu ubezpieczonego z dnia 4 kwietnia 2013 r. oraz piśmie procesowym ubezpieczonego z dnia 29 października 2013 r. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uwzględnienie odwołania, a ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy celem ponownego rozpoznania. w ocenie ubezpieczonego waloryzacja przysługującej mu emerytury powinna zostać przeprowadzona w sposób wskazany w odwołaniu ubezpieczonego z dnia 4 kwietnia 2013 r. oraz piśmie procesowym ubezpieczonego z dnia 29 października 2013 r., tj. przy uwzględnieniu faktu zaliczenia ubezpieczonego przez Obwodową Komisję Lekarską ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia nr 5 orzeczeniem z dnia 5 września 1991 r. do drugiej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia. Ponadto, w ocenie ubezpieczonego, należy dokonać odprawy według układu zbiorowego (...) za 30 lat i 10 miesięcy oraz wypłacić odszkodowanie za powstałą chorobę zawodową z odsetkami za 30 lat i 10 miesięcy. Jednocześnie, zdaniem apelującego, Sąd I instancji nie wyjaśnił, dlaczego wskazany przez ubezpieczonego sposób waloryzacji emerytury nie może zostać uwzględniony.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczonego ZUS wniósł o oddalenie apelacji w całości wskazując, że w jego ocenie wyrok Sądu jest prawidłowy, a zarzuty podniesione w apelacji nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasłużyła na uwzględnienie, ponieważ nie zawierała żadnych argumentów, które mogłyby podważyć prawidłowe ustalenia dokonane przez Sąd I instancji. Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98, publ. OSNAPiUS z 1999 roku, z. 24, poz. 776).

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny zauważa, że W. B., działając przez swego pełnomocnika, skarży w całości wyrok Sądu Okręgowego, choć w zakresie orzeczenia Sądu Okręgowego o przekazaniu do rozpoznania organowi rentowemu wniosku o przeliczenie świadczenia nie przytoczył żadnych argumentów na nieprawidłowość takiego rozstrzygnięcia. Jednakże z uwagi na zaskarżenie również i tego punktu wyroku, Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że podstawą wydania przedmiotowego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego była dyspozycja art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., który stanowi, że jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy, Sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. W przepisie tym uwidoczniła jest kontrolna funkcja postępowania sądowego i zasada, że jego przedmiotem może być tylko żądanie (stan faktyczny i wniosek) będące przedmiotem rozpoznania przed organem rentowym. W postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza podstawę faktyczną decyzji zaskarżonej odwołaniem (tak też w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1980 r., III URN 52/79, OSNCP 1980/8/172 oraz z dnia 29 września 2000 r., II UKN 759/99, OSNAP 2002/10/246). Oznacza to, że sąd nie może dokonać oceny żądania, które nie było uprzednio rozpoznane przez organ rentowy. W związku z tym żądanie takie musi zostać przekazane do rozpoznania organowi rentowemu.

Sąd Okręgowy trafnie uznał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była ocena prawidłowości waloryzacji emerytury W. B. dokonana decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Apelacyjny jako prawidłową ocenił analizę dokumentów zawartych w aktach rentowych ubezpieczonego dokonaną przez Sąd Okręgowy. Analiza ta z całą pewnością pozwala na stwierdzenie, że organ rentowy w prawidłowy sposób ustalił wysokość zwaloryzowanej emerytury.

Wskazać należy, że waloryzacja jest jedynie czynnością techniczną, matematyczną. Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, szczegółowy sposób jej dokonania, włącznie ze wskazaniem podstaw prawnych, prawidłowo wyjaśnił już Sąd Okręgowy. Zaakcentować trzeba jedynie, że nie mają wpływu na waloryzację okoliczności podnoszone przez ubezpieczonego, jak zaliczenie ubezpieczonego do drugiej grupy inwalidów, kwestie odprawy według układu zbiorowego (...), czy też odszkodowanie za powstałą chorobę zawodową.

Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest kontynuacją postępowania administracyjnego i rola sądu sprowadza się do kontroli prawidłowości decyzji kończącej to postępowanie. Skoro postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wszczyna się poprzez wniesienie odwołania od negatywnej decyzji organu rentowego, to postępowanie to ma na celu zweryfikowanie stanowiska tego organu wyrażonego w decyzji. Zaskarżona przez apelującego decyzja (...) Oddziału w S. z dnia 1 marca 2013r. stanowiła jedynie o waloryzacji emerytury przysługującej W. B.. Dlatego też okoliczności podnoszone przez ubezpieczonego w odwołaniu od wskazanej decyzji (m.in. choroba zawodowa - uszkodzenie słuchu, odrzucenie orzeczeń lekarzy orzeczników, odprawa wg układu zbiorowego), nie mogły być przedmiotem rozważań Sądu, ponieważ nie mają żadnego związku z treścią decyzji. Słusznie zatem procedował Sąd I instancji weryfikując, w zgodzie z przepisami prawa, jedynie prawidłowość waloryzacji dokonanej przez ZUS.

W ocenie tutejszego Sądu w obecnie obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisu pozwalającego na uwzględnienie roszczenia ubezpieczonego.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny oparł o treść art. 22³ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2010 r., Nr 10, poz. 65) w związku z art. 98 § 2, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c., w wysokości wynikającej z regulacji § 2 ust. 1-3 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny apelację ubezpieczonego jako nieuzasadnioną na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSO del. Ewa Michalska